EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 24.10.2024
COM(2024) 491 final

2024/0273 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2018/1493, millega antakse Ungarile luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a

SELETUSKIRI

Vastavalt 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi)[1] (edaspidi „käibemaksudirektiiv“) artikli 395 lõikele 1 võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada liikmesriigil kohaldada erimeetmeid, millega tehakse erand kõnealuse direktiivi sätetest, et lihtsustada käibemaksu kogumise korda või hoida ära teatavat liiki maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist.

Kirjas, mille komisjon registreeris 26. märtsil 2024, taotles Ungari luba jätkata teatavatel tingimustel sellise meetme kohaldamist, millega tehakse erand käibemaksudirektiivi artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a, et piirata käibemaksu mahaarvamise õigust seoses selliste teatavate sõiduautode liisinguga, mida ei kasutata üksnes ettevõtluse eesmärgil, ning vabastada maksukohustuslased kohustusest käsitada selliste sõidukite isiklikuks tarbeks kasutamist tasu eest teenuste osutamisena. Taotlusega koos esitati aruanne, mis hõlmab käibemaksu mahaarvamise õiguse piirangu protsendimäära läbivaatamist.

Komisjon teavitas 29. mai 2024. aasta kirjaga käibemaksudirektiivi artikli 395 lõike 2 kohaselt teisi liikmesriike Ungari taotlusest. Komisjon teatas 30. mai 2024. aasta kirjaga Ungarile, et tal on taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käibemaksudirektiivi artiklis 168 on sätestatud, et maksukohustuslasel on õigus arvata maha selliste ostude puhul tasutud käibemaks, mida tehakse maksustatavate tehingute tarbeks. Käibemaksudirektiivi artikli 168a lõikega 1 on ette nähtud, et maksukohustuslase ettevõtte vara hulka kuuluva kinnisasja kasutamisel nii ettevõtte tegevuse kui ka muul kui ettevõtluse eesmärgil tohib kõnealuse kinnisasjaga seotud käibemaksu maha arvata üksnes selles ulatuses, milles kinnisasja kasutatakse maksukohustuslase ettevõtte tegevuse eesmärgil. Käibemaksudirektiivi artikli 168a lõike 2 kohaselt võivad liikmesriigid neile sobival viisil kohaldada seda sätet ka muude ettevõtte vara hulka kuuluvate kaupadega seotud kulude suhtes. Sama direktiivi artikli 26 lõike 1 punktiga a on ette nähtud, et ettevõtte vara hulka kuuluvate kaupade kasutamist isiklikuks tarbeks tuleb käsitada tasu eest teenuste osutamisena, kui nendelt kaupadelt oli käibemaks mahaarvatav. Kõnealuse süsteemi kohaselt on lubatud isikliku kasutuse eest algselt mahaarvatud käibemaksu tagastamine.

Sõiduautode puhul on kõnealust süsteemi keeruline kohaldada peamiselt seetõttu, et raske on eristada sõiduki kasutamist isiklikuks või ettevõtluse tarbeks. Aruannete koostamine ja kontrollimine on lisakoormus nii ettevõtjatele kui ka maksuhalduritele.

Vastavalt käibemaksudirektiivi artiklile 395 võivad liikmesriigid kohaldada meetmeid, millega tehakse erand käibemaksudirektiivi sätetest, et lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust või hoida ära teatavat liiki maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist, kui nõukogu on neile andnud loa.

Ungaril on praegu nõukogu rakendusotsuse (EL) 2018/1493[2] alusel lubatud piirata 50 % määraga mitte üksnes ettevõtluse eesmärgil kasutatavate liisitud sõiduautode kuludest maha arvatavat käibemaksu ning vabastada maksukohustuslased kohustusest käsitada selliste sõiduautode muul kui ettevõtluse eesmärgil kasutamist tasu eest teenuste osutamisena.

---

1 ELT L 347, 11.12.2006, lk 1.

2 Nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1493, millega antakse Ungarile luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 252/46, 8.10.2018, lk 44).

Erimeetmega hõlmatud sõiduautod on mootorsõidukid, mis on konstrueeritud maksimaalselt üheksa inimese veoks ning mille täismass ei ületa viit tonni. Sõidukid, mis on ette nähtud kaubaveoks, eriotstarbelised sõidukid (nt autolaadurid, tuletõrjeautod, seguautod), kümne või enama kui kümne inimese veoks konstrueeritud sõidukid, traktorid ja haagised ei kuulu mahaarvamisõiguse piirangu alla ning nende suhtes kohaldatakse tavalisi eeskirju. Maksukohustuslased, kes ei soovi kohaldada 50 % mahaarvamise piirangut ja soovivad käibemaksu maha arvata proportsionaalselt tegeliku ettevõtluse tarbeks kasutamisega, võivad seda teha tingimusel, et neil on üksikasjalikud tõendid liisitud sõiduautode majandustegevuses kasutamise kohta. Kõnealuse erimeetme kehtivusaeg lõpeb 31. detsembril 2024 pärast selle pikendamist, mis kiideti heaks nõukogu rakendusotsusega (EL) 2021/1774[3].

Ungari on taotlenud luba pikendada piiramisõigust kindlaksmääratud protsendimäära kohta ja samas vabastada ettevõtjad isiklikuks tarbeks kasutamist kajastavast maksuarvestusest. Ungari on teavitanud komisjoni meetme pikendamise põhjustest, mis on suures osas samad, mida on kirjeldatud eelmises taotluses. Ungari kinnitab, et erimeede on andnud positiivseid tulemusi nii äriühingutele kui ka maksuhalduritele ning erandi tegemise põhjendus kehtib jätkuvalt. Kooskõlas nõukogu rakendusotsuse (EL) 2018/1493 artikliga 5 on Ungari esitanud ka aruande käibemaksu mahaarvamise protsendimäära kohta. Ungari on seisukohal, et kohaldatav 50 % piirmäär on endiselt asjakohane. Esitatud andmete kohaselt oli liisitud ametiautode erakasutus aastatel 2016–2022 hinnanguliselt 32–53 %. Kuna hinnang põhineb kaudsetel tõenditel ja eeldustel ning võib seega olla ülehinnatud, leiab Ungari, et sisendkäibemaksu mahaarvamise 50 % piirmäär on kõige asjakohasem. Lisaks on maksuhalduri kontrollide käigus saadud kogemused näidanud, et nagu 2021. aastal, kohaldab enamik (ligikaudu 90–95 %) kontrollitud maksukohustuslastest kohustuslikku 50 % mahaarvatavat osa. Ungari sõnul on see jätkuvalt tingitud sellest, et see kohustuslik mahaarvatav osa vabastab maksukohustuslased selgelt kohustusest pidada üksikasjalikku arvestust ning et 50 % erakasutuse määr on piisavalt sarnane tegeliku olukorraga.

Võttes arvesse erimeetme positiivset mõju nii maksumaksjate kui ka maksuhaldurite halduskoormusele, tehakse ettepanek lubada pikendada praeguse erimeetme kehtivust. Luba peaks olema taas kord ajaliselt piiratud ning kehtima 31. detsembrini 2027, et oleks võimalik läbi vaadata erimeetme vajalikkus ja tõhusus ning see, kas 50 % piirang kajastab endiselt õigesti üldist jaotust ettevõtluse eesmärgil ja isiklikuks tarbeks kasutamise vahel. Võimalikule pikendustaotlusele tuleks lisada aruanne, mis sisaldab kohaldatud protsendimäära läbivaatamist, ning see tuleks saata komisjonile 31. märtsiks 2027.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Sarnased erandid seoses mahaarvamisõigusega on tehtud ka teistele liikmesriikidele (Eesti,[4] Läti,[5] Horvaatia,[6] Poola,[7] Itaalia[8] ja Rumeenia[9]).

---

[3] Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/1774, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2018/1493, millega antakse Ungarile luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 360, 11.10.2021, lk 108).

[4] Nõukogu 15. novembri 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/1998, mille kohaselt lubatakse Eestil kohaldada meedet, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 408, 17.11.2021, lk 3–5).

[5] Nõukogu 9. novembri 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/1968, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2015/2429, mille kohaselt lubatakse Lätil kohaldada erimeedet, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 401, 12.11.2021, lk 1–2).

Käibemaksudirektiivi artikliga 176 on ette nähtud, et nõukogu määrab kindlaks kulud, millelt käibemaksu maha ei arvata. Kuni kõnealuste kulude kindlaksmääramiseni lubatakse liikmesriikidel säilitada 1. jaanuaril 1979 kehtinud erandid. Seepärast kehtivad mitmed senist olukorda säilitavad sätted, millega piiratakse õigust arvata maha sõiduautodega seotud käibemaksu.

Hoolimata varasematest algatustest kehtestada eeskirjad selle kohta, milliste kulukategooriate korral võib käibemaksu mahaarvamisõigust piirata,[10] on selline erand asjakohane seni, kuni kõnealuseid eeskirju ELi tasandil ühtlustatakse.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Käibemaksudirektiivi artikkel 395.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Pidades silmas ettepaneku aluseks olevat käibemaksudirektiivi sätet, ei kohaldata subsidiaarsuse põhimõtet.

• Proportsionaalsus

Otsus käsitleb liikmesriigile tema enda taotlusel antud luba ja sellega ei määrata kohustusi.

Erandi piiratud ulatust arvestades on erimeede kooskõlas taotletava eesmärgiga – lihtsustada maksu kogumise menetlust või hoida ära teatavat liiki maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist. Võttes eriti arvesse võimalust, et ettevõtted võivad oma kohustusi aladeklareerida, ning koormust, mis maksuhaldurite jaoks tekib läbisõiduandmete kontrollimisega, oleks 50 % piiranguga võimalik lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust ja vältida maksudest kõrvalehoidumist, mida võidakse muu hulgas teha ebaõige arvepidamise kaudu.

• Vahendi valik

Kavandatav vahend: nõukogu rakendusotsus.

---

6 Nõukogu 15. novembri 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/1997, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2018/1994, millega antakse Horvaatiale luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 408, 17.11.2021, lk 1–2).

7 Nõukogu 6. detsembri 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/2385, millega muudetakse rakendusotsust 2013/805/EL, millega lubatakse Poola Vabariigil kohaldada meetmeid, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 315, 7.12.2022, lk 87–88).

8 Nõukogu 6. detsembri 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/2411, millega muudetakse otsust 2007/441/EÜ, millega lubatakse Itaalia Vabariigil kohaldada meetmeid, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L 317, 9.12.2022, lk 120–121).

9 Nõukogu 24. mai 2024. aasta rakendusotsus (EL) 2024/1641, millega lubatakse Rumeenial kohaldada erimeetmeid, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ja artiklist 168 (ELT L, 2024/1641, 6.6.2024).

10 KOM(2004) 728 (lõplik) – Ettepanek: Nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 77/388/EMÜ käibemaksukohustuse lihtsustamiseks (ELT C 24, 29.1.2005, lk 10), tagasi võetud 21. mail 2014 (ELT C 153, 21.5.2014, lk 3).

Käibemaksudirektiivi artikli 395 kohaselt on erandi tegemine ühistest käibemaksusätetest võimalik vaid komisjoni ettepaneku põhjal nõukogus ühehäälselt antud loa alusel. Nõukogu rakendusotsus on kõige sobivam õigusakt, kuna selle saab adresseerida ühele liikmesriigile.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Sidusrühmadega ei konsulteeritud. Käesolev ettepanek põhineb Ungari esitatud taotlusel ja käsitleb ainult kõnealust liikmesriiki.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Välisekspertide arvamusi ei olnud vaja kasutada.

- **Mõjuhinnang**

Ettepaneku eesmärk on lihtsustada maksukogumismenetlust, kõrvaldades maksukohustuslaste vajaduse pidada arvestust liisitud ametiautode isiklikuks tarbeks kasutamise kohta ning samal ajal hoida ära teatavat liiki käibemaksust kõrvalehoidmist ebaõige arvestuse pidamise tõttu. Kavandatud meetmel võib seega olla positiivne mõju nii ettevõtjatele kui ka maksuhaldurile. Ungari käsitab lahendust sobiva meetmena, mis on võrreldav muude kehtinud ja kehtivate eranditega.

4. MÕJU EELARVELE

Erand ei mõju ebasoodsalt käibemaksust tulenevatele ELi omavahenditele.

5. MUU TEAVE

Ettepanek on ajaliselt piiratud ja sisaldab aegumisklauslit, mille tähtpäev on 31. detsember 2027.

Kui Ungari peab vajalikuks erimeetme kehtivuse pikendamist pärast 2027. aastat, tuleks komisjonile hiljemalt 31. märtsiks 2027 esitada koos pikendustaotlusega protsendimäära läbivaatamise aruanne.

2024/0273 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2018/1493, millega antakse Ungarile luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi,[1] eriti selle artikli 395 lõike 1 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Direktiivi 2006/112/EÜ artiklitega 168 ja 168a on ette nähtud, et maksukohustuslasel on õigus arvata maha selliste kaupade ja teenuste eest tasumisele kuuluv käibemaks, mida ta kasutab maksustatavate tehingute tarbeks. Kõnealuse direktiivi artikli 26 lõike 1 punktis a nõutakse käibemaksu arvestamist, kui ettevõtte vara kasutatakse maksukohustuslase või tema töötajate isiklikuks tarbeks või üldisemalt muul kui ettevõtluse eesmärgil.

(2) Nõukogu rakendusotsusega (EL) 2018/1493,[2] mida on muudetud nõukogu rakendusotsusega (EL) 2021/1774,[3] lubatakse Ungaril kohaldada kuni 31. detsembrini 2024 erimeedet, mis seisneb ühelt poolt selles, et erandina direktiivi 2006/112/EÜ artiklitest 168 ja 168a piiratakse 50 % määraga õigust arvata maha käibemaks selliste sõiduautodega seotud kuludelt, mida ei kasutata üksnes ettevõtluse eesmärgil, ning teiselt poolt selles, et erandina kõnealuse direktiivi artikli 26 lõike 1 punktist a ei käsitata tasu eest teenuste osutamisena sellise sõiduauto kasutamist, mis kuulub maksukohustuslase vara hulka, mille suhtes kohaldatakse rakendusotsuse (EL) 2018/1493 artikli 1 kohast erandit (edaspidi „erimeede“).

(3) Komisjonis 26. märtsil 2024 registreeritud kirjas taotles Ungari kooskõlas direktiivi 2006/112/EÜ artikli 395 lõike 2 esimese lõiguga luba jätkata erimeetme kohaldamist (edaspidi „pikendamistaotlus“).

(4) Komisjon edastas 29. mai 2024. aasta kirjaga pikendamistaotluse teistele liikmesriikidele vastavalt direktiivi 2006/112/EÜ artikli 395 lõike 2 teisele lõigule.

---

1 ELT L 347, 11.12.2006, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj.

2 Nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1493, millega antakse Ungarile luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 252, 8.10.2018, lk 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/1493/oj).

3 Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/1774, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2018/1493, millega antakse Ungarile luba võtta erimeede, millega tehakse erand direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 26 lõike 1 punktist a ning artiklitest 168 ja 168a (ELT L 360, 11.10.2021, lk 108, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1774/oj).

Komisjon teavitas 30. mai 2024. aasta kirjas Ungarit, et tal on pikendamistaotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

(5) Kooskõlas rakendusotsuse (EL) 2018/1493 artikli 5 teise lõiguga esitas Ungari komisjonile koos pikendamistaotlusega asjaomase rakendusotsuse artiklis 1 osutatud käibemaksu mahaarvamise õiguse piiramiseks kehtestatud protsendimäära läbivaatamise aruande. Tuginedes praegu kättesaadavale teabele, nimelt maksuauditite kogemusele ja sõiduautode isiklikuks tarbeks kasutamist käsitlevatele statistilistele andmetele, kinnitab Ungari, et 50 % piirmäär on endiselt põhjendatud ja asjakohane.

(6) Võttes arvesse erimeetme positiivset mõju nii maksumaksjate kui ka maksuhaldurite halduskoormusele, mis kaasneb käibemaksukohustuse lihtsustamise ja ebaõigest arvepidamisest tuleneva maksudest kõrvalehoidmise vältimisega, peab komisjon seega asjakohaseks lubada Ungaril jätkata erimeetme kohaldamist.

(7) Erimeetme kohaldamise pikendamist on asjakohane ajaliselt piirata, et oleks võimalik hinnata selle tõhusust ja protsendimäära sobivust. Seepärast tuleks Ungarile anda luba jätkata erimeetme kohaldamist kuni 31. detsembrini 2027.

(8) Erimeede on proportsionaalne taotletavate eesmärkidega lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust ja hoida ära teatavat liiki maksudest kõrvalehoidmist või maksustamise vältimist, kuna see meede on ajaliselt ja ulatuselt piiratud. Lisaks ei kaasne erimeetmega riski, et pettused võiks üle kanduda teistesse sektoritesse või liikmesriikidesse.

(9) Kui Ungari hinnangul on vaja pikendada erimeedet pärast 2027. aastat, peaks ta 31. märtsiks 2027 esitama komisjonile kohaldatud protsendimäära läbivaatamise aruande ning loa pikendamise taotluse.

(10) Erimeetme kohaldamine ei mõjuta oluliselt lõpptarbimise etapis kogutava maksutulu kogusummat ega mõjuta ebasoodsalt käibemaksust tulenevaid liidu omavahendeid.

(11) Seepärast tuleks rakendusotsust (EL) 2018/1493 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsuse (EL) 2018/1493 artikkel 5 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 5*

Käesolev otsus kaotab kehtivuse 31. detsembril 2027.

Käesolevas otsuses sätestatud loa pikendamise taotlus tuleb esitada komisjonile 31. märtsiks 2027 koos artiklis 1 sätestatud protsendimäära läbivaatamise aruandega.“

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Ungarile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja